

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. III. Liberalitatis & Magnificentiæ discretio, ne incidat in extrema
prodigalitatis aut auaritiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

Si homines illum rident, Angeli suspiciunt & admirantur. Admirabile enim est quod magnus sese humiliet, nec dedignetur vilia paruulorum officia prestare.

CAPVT III.

LIBERALITATIS ET MAGNIFICENTIAE DISCRETIO NE INCIDAT IN EXTREMA PRODIGALITATIS AUT AUARITIAE.

VM humilitate & magnanimitate, quæ superbiam vincunt, & continent hominem ne in extremum pusillanimitatis incidat, coniungere debent Principes liberalitatem & magnificentiam quæ vincant quidem auaritiam: nec tamen incidant in prodigalitatem. Ad cuius rei explicationem est supponendum, nomen illius virtutis, quam liberalitatem appellamus, non satis explicare actus & officia propria, quæ (vt ait S. Thomas) sunt duo. Alter est moderari affectum internum pecuniæ; & inordinatæ cupiditatis diuitiarum: tam earum, quæ desiderantur, quam, quæ possidentur: Ita vt nec desiderium illarum, nec inordinatus harum affectus sit vitiosus: & ex hac parte est frenum auaritiæ, & iniustitiæ omnis: furti, fraudis, & aliorum peccatorum, quæ ab auaritia procedunt, quod vitium pauperibus ac diuitibus est commune.

SED hinc secundum officium oritur, quod magis elucet in diuitibus, vnde illa nomen liberalitatis accipit, quia inclinat eos, vt suas diuitias distribuunt, quando, & sicut expedit, iuxta rationis dictamen, & eisdem licite vtantur, non tam in propriam, quam in aliorum vtilitatem. Et hac ratione iniustitiam adiunat vt reddat quod debet unicuique eorum, cum quibus negotium aliquod habet & versatur; & misericordiam, vt necessitatibus & miserijs pauperum subueniat & Religionem, vt largior sit in donis offerendis ad cultum diuinum. Et in hunc modum alias quoque virtutes iuuat, ad quarum actus diuitia vni esse possunt.

HÆC virtus, cuius materia sunt ordinaria diuitia, eleuatur, valdeque perficitur illa alia, quam magnificentiam appellamus. Cuius finis (vt ait S. Thomas) est, amplos sumptus facere, quando expedit: ita vt diuitiarum amor, quæ expenduntur: (etiam si multæ consumantur) nihil impediat quamuis illæ soleant ipsa corda valde occupare. Ac propterea est in suis operibus magis gloriosa, & Principum ac Magnatum propria: idque duplici nomine. Primum est ob necessitatem, quia ad gubernationem suam opus illis est à suis subditis amari: vt postea apparebit: liberalitas enim (vt ait Boëtius) reddit homines valde amabiles, & multo adhuc magis magni-

Liberalitas actus duo.

2. 2. q. 117. ar. 6. & 9. 1. 3. a. 3.

1. Affectum comprimere

2. Distribueret.

2. 2. q. 134. art. 1. Magnificentia.

1. Facit amari. Lib. 2. de consolat.

centia, quæ maiora distribuit bona, & ampliora confert beneficia. Et certum est, quod a Dare (vt Christus D. N. dixit, & refert Apostolus) beatus sit, atque excellentius, quam accipere; habetque maiorem similitudinem cum Deo, qui dat omnibus, & à nemine accipit: estque genus quoddam beatitudinis, posse omnibus benefacere: & quoniam omnes amant suos benefactores, ided liberales ab omnibus amantur. Alter titulus est: quia bona, quæ Principes habent, acceperunt ab ipsa Repub. aut eius auxilio acquisierunt, decet vt eorum partem expendant in benefaciendo ijs, qui eiusdem Reipub. sunt partes & membra, præcipuè pauperibus, & huiusmodi subsidio indigentibus, vt pauld post videbinus.

Hinc licet expendere liberalitatem & magnificentiam Dei nostri in communicandis diuitiis ipsis Regibus, Cuius consilium est apertè expressum in eo quod euenit Regi Salomoni, cum ei dixit Deus, b postula quod vis ut dem tibi. ille autè tantum petijt Sapienciam ad populum gubernandum: & ita ostendit se valde mortificatam habere diuitiarum cupiditatem, siquidem nec illas petiit, nec vllam earum fecit mentionem. quo exemplo docuit Reges, quam parui facere debeant temporalia bona, respectu spiritualium: & quod illi ea magis contempserint, eò Dominum nostrum in maiori copia ea ipsis largiturum: quia nouit ipsos diuitiis, honore & gloria opus habere inter homines: vt status sui autoritatem conseruent, & efficacitatem necessariam in sua gubernatione habeant.

QUAMOBREM cum Deo placuisset valde Salomonis petitio, adiecit illi innumerabiles diuitias, & thesauros, & gloriam: vt nemo fuerit similis ei in Regibus cunctis eum præcedentibus. Sed & c latitudinem cordis ei dedit, quasi arenam quæ est in litore maris: virtutem scilicet insignem, quæ est liberalitas & magnificentia in distribuendis thesauris sapientia absque inuidia; & diuitiis temporalibus abque parciate, & cum tanta profusione & animi magnitudine, atque si maris arenam spargeret: & quasi non sua, sed omnibus communia essent bona.

DONA enim, quæ Deus dat iustis, sunt dona perfecta. fuisset autem angustum donum, si multas dedisset diuitias, & cor angustum, ad eas distribuendas, iuxta ea quæ ipsemet Salomon dixit: d vidi aliud malum sub sole, & quidem frequens apud homines: vir cui dedit Deus diuitias, & substantiam, & honorem, & nihil deest anime sue ex omnibus, quæ desiderat: nec tribuit ei potestatem Deus vt comedat ex eo, sed homo extraneus vorabit illud: hoc vanitas, & miseria magna est. Aliis verò, quibus eadem diuitias dedit, etiam tribuit potestatem eisdem fruendi, & hoc e est donum Dei: & quidè multò ampliùs, quam ipsæ diuitiæ. Et quod nã hoc donū est, nisi ipsa liberalitas & magnificentia, quæ his bonis benè vtuntur in finem, in quem à voluntate Dei illa largientis, or-

Pro 3. ex. Ar.
Eccl. 6. 1.
Act. 20. 35.

Beatitudo
quædam.

2.
Debetur
Reipubl.

b 3. Reg. 3. 5
11.
Salomoni
pernenti
Deus dedit
diuitias.

c 3. Reg. 4.
20.
Salomonis
magnifi-
centia.

d Eccl. 6. 1.

e Eccl. 5. 18.

Diuitia
cum sapen-
tia.
f. l. cc. 7. 11.

dinantur. Sed idem donum etiam in se includit *Sapientiam*, quæ docet bene uti diuitiis, comitando ipsam beneficentiam in suis actionibus. Et idem Ecclesiastes adiecit: *Utilior est sapientia cum diuitiis, & magis prodest videtur solum. Sicut enim protegit sapientia, sic protegit pecunia, hoc autem plus habet eruditio & sapientia, quod vitam tribuunt possessori suo; ac propterea sine ea, pecunia est parua utilitatis: Sed utraque simul coniuncta, opera faciunt regia magnificentia digna: qualia fuerunt ipsiusmet Salomonis, qui incredibiles fecit expensas, non prodigas, sed verè magnificas: quia omnes fuerunt cum magna sapientia ordinata, ut paulatim explicabitur.*

§. I. *Tres sumptus in quibus splendet magnificentia.*

r.
a. 3. Reg. 6.
c. 8.
b. 2. Mac. 2. 9
Templa ex-
ornanda.
c. 1. Reg. 10.
11. 27.

d. 2. Par. 16.
2. 9.
A. 1. 1. d. 1. 1.
eorum qui
templa ne-
gligunt.
c. 1. 2. 4.

PRIMUM: magnas hic Rex a templum quoddam ædificauit Deo sumptuosissimum, quod fuerit in toto mundo; illudque cum summa pompa & innumeris sacrificiis dedicauit. Nam, ut scriptura ait: *b magnifice sapientiam tractauit*, quemadmodum decebat ipsam Dei magnitudinem, cui seruiebat: nec propterea pauper est effectus; sed potius ditatus. Nam, cum se ostenderet gratum Domino, a quo diuitias accipiebat, idem illas multiplicabat, eiusque rebus prosperos euentus concedebat, & c. *naibus quæ aurum ex Orphir portabant: & tanta erat abundantia argenti in Ierusalem, quanta erat lapidum.* ut Principes intelligat, si fuerint liberales & magnifici erga Deum, ædificantes & exornantes illius templa; & præbentes, quæ ad illius cultum sunt necessaria, non propterea illos in paupertatem deuenturos; sed potius multo amplius ditandos. Quod si qua via ad paupertatem deuenitur, ea est, auferre ea quæ sunt Ecclesiarum, & parcos se ostendere, in offerendo Deo, quod ipse illis dedit; & negligendo quæ ad ipsius diuinum cultum pertinent. Hæc prima fuit culpa Regis Asa, ob quam decidit à magna familiaritate, quam cum Deo habebat, *d quia accepit argentum & aurum de thesauris domus Domini, misitque ad Regem Syria, ut fœdus cum eo iniret, sed clarius adhuc ipsemet Dominus significauit, cum Principes populi sui negligerent reparare templum Ierusalem, sub eo prætextu, quod nondum venisset tempus domus Domini ædificanda: e Nunquid tempus vobis est, ut habitetis in domibus laqueatis, & domus ista deserta? Et nunc hæc dicit Dominus exercituum: Ponite corda vestra super vias vestras. Seminastis multum & inulistis parum; comedistis, & non estis satiati, bibistis, & non estis inebriati; operuistis vos, & non estis calefacti, & qui mercedes congregauit, misit eas in sacculum pertusum. Hæc dicit Dominus exercituum: Ponite corda vestra super vias vestras: Ascendite in montem, portate ligna, & ædificate domum: & acceptabile mihi erit, & glorificabor, di-*

cit Dominus. Respexisti ad amplius, & ecce factum est minus: & intulisti in domum, & exufflavi illud: quam ob causam, dicit Dominus exercituum? quia domus mea deserta est, & vos festinatis unusquisque in domum suam. Propter hoc super vos prohibuit cæli, ne daret rorem, & terra prohibita est, ne daret germen suum: & vocavi siccitatem super terram, & super montes, & super triticum, & super vinum, & super oleum, & quacunque profert humus, & super homines, & super iumenta, & super omnem laborem manuum. Hæc omnia sunt verba Prophetæ Aggæi: & cum populus eius consilium sequens cœpisset ædificare domum Domino, exponentes in eam rem facultates suas: Deus quoque cœpit eas multiplicare. solennis enim est Deo hic mos, vt parcum se ostendat erga parcos, liberalem erga liberales; & magnificum cum magnificis.

SECUNDVM in quo Rex Salomon magnificentiam, sapientiamque suam manifestavit, fuerunt sumptus in auctoritatem subijpsius, & totius domus & aulae, & in bonam sui regni gubernationem facti. ædificavit enim domum suam, & domum saltus Libani, designando ac distribuendo officia earum, famulis suis & alijs subditis, cū tanta liberalitate & prudentia: vt cum Regina Saba, visitandi causa, ipsum accessisset, ait scriptura diuina: *quod videns omnem sapientiam Salomonis & domum, quam ædificauerat, & cibos mensæ eius; & habitacula seruorum, & ordines ministrantium, vestesque eorum, & pincernas, & holocausta, quæ offerebat in domo Domini: non habebat ultra spiritum.* Et beatos dicebat seruos eius, qui stabant coram ipso, audiebant sapientiam eius, & glorificauit Deum, qui ipsum ita exaltasset super omnes Reges terra diuitiis & sapientia. Verè enim Deo placet, quod Principes & Magnates suas domus & statum suum ea magnificentia tractent, quæ decet gradum & qualitatem ipsorum; & ea sapientia omnia distribuunt, ac ordinant, vt omnes extranei obstupescant: modò tamen sumptus, quos faciunt, redditum suorum quantitate metiantur. Non enim esset prudentiæ, plus exponere, quam habent; aut quicquid habent in huiusmodi res exponere; aut quod superest sine consideratione abijcere: cum deceat aliqua relinquere pauperibus & indigentibus liberaliter distribuenda: ostendentes etiam Christianam magnificentiam in Eleemosynis cum ea liberalitate & largitate faciendis, quam Sanctus quidam Rex *g Dei misericordiam* appellauit, regiam scilicet misericordiam, & donum magnificentum: propterea enim voluit Deus ipsos habere, h plurima, vt & plurima dare possent. Cogitent, Regem cæli, dno prodigiosa conuiuia in deserto instituisse: in quibus, i cum quinque aut & septem panibus, & paucis piscibus multa hominum millia pascens, magnificentiam suam ostendit: ita illos sustentans, vt postquam laturi essent, multum superfuerit. Nec tamen propterea voluisse, vt qua superesset fragmenta perirent; sed iussit illa colligi, vt alijs esurien-

Deus cum
fenore red
dit.

2.

Magnifici
sini in sta-
tum.

1. 3. Ceg. 20.

4. 23.

3.

Eleemosy-
nas non ne-
gligant.

1. 2. Reg. 9. 3.

in Tob. 4. 9.

1. Ioan. 6. 13.
& Mar. 8. 3.

Tract. 1. c. 9.

S. Tho. 2. 2.

q. 2. ar. 6.

S. 10.

Ne sint pro
digales.

2. 2. q. 119.

a. 1. ad 3.

a. 2. ad 1.

[Eph. 1. 4.

Superbiam

Et luxuriam

deiciunt.

m. l. 2. 15.

1.

m. Matt. 4. 9.

Iniustitia.

Avaritia.

2. 2. q. 119. a.

1. 7.

tibus possent distribui. Ut Principes, ac diuites omnes intelligat. quam larga manu deceat eos distribuere, quæ habent, sicut supra est dictum: & simul, quod non debeant frustra abijcere, quæ illis superflua sunt, sed seruare, ut alio tempore distribuant, in quo, quod nunc superest, erit necessarium. Ex quo intelligitur, ijs, qui liberales se esse gloriantur & magnificos, curandum esse in suis sumptibus & expensis non incidere in extremum prodigalitatæ, quæ solet aliàs propria esse possidentium multas diuitias, sine dono sapientie ac discretionis: quia separant dona, quæ Deus voluit esse coniuncta. Quod, ut plurimum procedit, teste S. Thoma, ex duabus corruptis radicibus, voluptate sc. carnis, & superbia vitæ, quæ occultant aliquando ipsam prodigalitatem pallio magnificentie, dum nimios faciunt sumptus in cultu vestium conuiuijs, lusijs, recreationibus, alijsq; donarijs nimis magnis, quales fuerunt sumptus Regis Assueri, ut ostenderet diuitia glorie regni sui, ac magnitudinem & iactantiam potentie sue. Quæ etsi videatur magnificentia larua tamen potius est, & species eius; in rei tamen veritate est superbia & iactantia, & laruata sensualitas, aut mundana & diabolica magnificentia, quæ diuitiis vitur ad indulgendum carnis voluptatibus, quemadmodum in filijs prodigis, aut pompis huius mundi, sicut detestandus eius Princeps: qui cum summa prodigalitate, obtulit omnia regna mundi Christo Domino, sed cadens in terram ipsum adoraret. Ex quibus adeo deprauatis radicibus, qui fructus prodire posset, nisi duo æque deprauati atque ipsæ sunt: alter fructus est, quod labatur in quædam valde inordinata contra prudentiam & iustitiam, cum acceptione personarum: nam inanis magnificentia ac prodiga, facit Principes expendere & effundere plus, quam possunt; & ea, quæ non expedit, & personis indignis, cum periculo auferendi ea ijs, qui erant promeriti. Imò, ut etiam non satisfaciant ei, quod ex iustitia debent suis domesticis & famulis, dantes prohibitu quibus volent: quod eis aliàs non debent; ut famam & nomen liberatum obrineant. Ex quo alterum magis perniciosum damnum oritur, commutata scilicet prodigalitate in extremum avaritia: nam ex nimis huiusmodi sumptibus rediguntur ad inopiam & necessitatem, quæ immitit cupiditatē, inordinate querendi diuitias, etiam alienas, ut suis necessitatibus subueniant.

§. II. Avaritia Principum Damna.

AVARITIE extremum, teste Sancto Thoma, perniciosius est prodigalitate. nam prodigus in hoc minus malus est, quod non videatur tenere suas diuitias avaræ; & ex eis benefacit alijs, sicut rationis limites transgrediatur. Avarus autem adeo inordinatum ad pecunias affectum retinet, ut non velit eas expendere

cum alio, etiam quando ad id tenetur: & proicit sese, ac temerè immit-
 tit quocunque potest, vt eam acquirat: deuorans innumera peccata, quæ
 Tractatu secundo posuimus: quibus addo, si *auaritia* etiam iungatur *poten-*
tia, similem eam esse *Mercurio*, quem Plinius rerum omnium *venenum* vo-
 cat, quia omnes corrumpit ac destruit: qui *Mercurius* ex naturali sua incli-
 natione valdè propendet, vt cum *argento* coniungatur, & multò magis cum
auro, quod miro affectu quærit, tenditque ad illud, vbiunque ex *odore* il-
 lud esse aduertit. Quod si *terra* sit commistum, aut *cupro*, aut *plumbo*: om-
 nia penetrat, ac separat, illud verò ita apprehendit, adeoque fortiter am-
 plectitur, vt non nisi vehementi *ignis* possit ab eo separari: quia eam resolu-
 uens in *fumum*, cogit soluere prædam. Hanc in modum *o auaritia*, quæ ra-
 dix est omnium malorum, & mortalium venenum, si in corde potentium præ-
 dominetur, impellit illos, vt aurum & argentum, aliasque diuitias tanta ve-
 hementia quærant, vt ex ipsius terræ visceribus, & vbiunque illas inue-
 niant, extrahant, etiam legitimos possessores eis spoliando: nec refugit,
 peccati venenum haurire, modò aurum simul hauriat: quod adedò fortiter
 apprehendit, vt non sit postea in terra, quæ possit ipsum à thesauro sepa-
 rare, in quo totum cor suum positum habet potiùs mille violentias, & astu-
 tias adhibet ad illum conseruandum & augendum, etiam cum iniuria pau-
 perum subditorum, qui vt plurimum solent facillè, & grauiùs opprimi. Et
 propterea dixit Salomon: *p Leo rugiens & versus esuriens, Princeps impius super*
populum pauperem, rugitibus enim & erroribus tanquam leonis; astutijs ve-
 rò & fraudibus tanquam *ursi*, famem suam satiat facultatibus pauperù: quia
 nulla est iustitia, nec potestas, quæ ei resistat. Sed magis adhuc declarauit
 hoc *Isaias* Propheta, dicens, de infelici *Ierusalem*: *q Principes tui infideles, so-*
cii furum, omnes diligunt munera, sequuntur retributiones. Pro illo non iudicant: &
causa vidua non ingreditur ad illos. Infideles eos appellat. eò quòd nec Deo fi-
dem haberent, nec seruarent promissum hominibus factum, nec consuetu-
dines sequerentur, nec implerent præstita suis subditis iuramenta. Dicit esse
socios furum, quia occultè rapiunt aliena, imponètes tributa iniusta, & frau-
ditibus quibusdam ea cooperièdo. Diligebat munera, aperientes hoc deside-
rium litigantibus, vt muneribus ipsos sollicitarent. Sequebantur retributiones
quia occulta cum eis pacta inibant, dantes illis aliquid, vt aliquid ab ipsis ac-
ciperent: aliqua, verbi gratia, officia, non ob ipsorum merita; sed ob nego-
riationem per munera. Nullam rationem ducebant litium viduarum, & pu-
pillorum, eò quòd nullam ab illis talem utilitatem sperarent, atque à di-
uitibus & potentibus. Iuxta sententiam illam Michæe Prophete: r Princeps
postulat, & index in reddendo est. hoc est, Princeps perit quasi ex iustitia: iudex
verò sententia sua id illi attribuit, quamuis iure non debeat, sed eo animo

Cap. 10.
 Vide Acoftiã
 lib. 4. b. 1.
 indic. c. 10.
 L. b. 33. c. 6.
 Auarus
 rex Mercurio
 similis.
 c. 1. Tim. 6.
 16.

p Pro. 28.
 15.
 Leoni &
 urso.
 q Isa. 23.

r Mis. 7. 3.
 Regum. &
 iudicium
 collusio.

Isa. 32. 5.

Magnificen-
tia puelis.Amor Dei
et timor ge-
benna aua-
ritiam ex-
pellunt.Mercurij
mira vis.13. Reg. 21. 5.
Auari reges
à carnibus
consumpti.

4. Reg. 9.

17.

13. Reg. 22.
38.

id facit, vt Princeps etiam annuat illi in iis; quæ ipse petiuerit. Id explicat magis phrasis chaldaica, quæ habet, *fac pro me, & retribuam tibi*, fac scilicet in mei gratiam quod peto, & retribuam tibi, faciendo quod à me petieris. Omnia hæc vitia procul esse debent à Principibus Christianis. nam loquens idem Isaias, de iis qui in lege noua essent præfuturi, ait: *non vocabitur ultra is, qui insipiens est Princeps, neque fraudulenti appellabuntur maiores*, his verbis significans, eos futuros valde prudentes, & ab omni fraude & auaritia liberos, quam liberalitate & magnificentia mortificassent ac vicissent. Quæ magnificentia nunquam infidelis est sed semper fidelissima in implendis promissis, quibus aliquid potius ex gratia addit quam debeat debito ex iustitia. Horret furta; laruata, & iniusta tributa, & potius iusta moderatur; potius dona & munera vult largiri, quam accipere; potius viros quarit dignitatibus & officiis dignos; quam officia, quæ aliquibus offerat propter aliqua munera. Et potius gloriatur, quod pupillos ac viduas tueatur & protegat; quam potentes adhibeat in suos stipatores. Præterea, quemadmodum ignis amicitiam & coniunctionem Mercurij cum auro dissoluit, illumque in fumum conuertit: ita inflammatus Dei & bonorum & terrorem amor, euanescere facit fumum cupiditatis diuitiarum, expellendo illam ex corde, ita vt ipsum aurum, & diuitias, quas prius tanquam thesauros conseruabat, fumum iudicet. Quod si hic amor sit remissior, accedet æterni ignis timor, qui illum extimulabit, vt prædam retentam omnino soluat; sibi que complaceat, quod eam distribuatur. Nec tamen securum se existimare debet Princeps si semel vicerit cupiditatem. Quemadmodum enim Mercurij fumus, qui vi ignis exhalabat, cum ad rem aliquam frigidam peruenit, iterum coalescit, & eodem strepitu & propensione quam prius habebat, cadit in terram: (quo nomine Plinius eum æternum sudorem appellat) ita etiam si cor in timore & amore Dei frigeat & concresecat, virescit iterum auaritia, eadem vi ac importunitate qua prius. Denique ita interiorem cupiditatem oportet coercere, vt nulla eius appareant externa signa: aded enim ardentem cupiunt homines Principi suo placere, vt propterea, etiam ipso nihil tale expressè iubente, illi sese præcipitent in grauissima peccata. Quemadmodum euenit impio Regi Achab: qui tot signa turbationis & commotionis internæ, exterius edidit, ed quod Naboth nolisset ipsi vineam suam vendere, vt impia eius vxor Iezabel statim atque tantæ turbationis causam agnouit, vt eum ab ea eriperet, etiamsi nihil ille diceret, curauerit tamen ipsa vt falso testimonio contra Naboth in iudicio prolato, ipse lapidaretur: post eius mortem accepit Achab vineam eius possessionem. Sed non mansit eius cupiditas, & Iezabelis; iniustitia impunita, nam huius uerba, in pœnam suæ culpæ, canes deuorauerunt; & x Achab sanguinem, qui occasionem peccato illi dederat, & fa-

ctum approbauerat, *canes quoque lixerunt*. Et meritò sanè cibus fuerunt canum, qui *canum viscera* in subditum suum habuerant. Vt ex hoc discant potentes; diuinam iustitiam vlisci iniurias pauperibus illatas, quicumque earum fuerint participes. Quare *charitatis viscera* omninò induant, vt neque diuitias nec delicias sibi velint, ex pauperum subditorum expensis, & cum detrimento & iniuria eorum. Sintque memores insignis illius facti Davidis Regis, qui, cum siti premeretur, dixit coram suis ducibus: *y O si quis mihi dar et potum aqua de cisterna, qua est in Bethlehem* (que ciuitas tunc erat ad partè castrorum Philisthijm) Irrumpentes ergo tres fortes duces castra Philistinorum cum periculo vite, hauserunt aquam de cisterna, & attulerunt illam ad David, at ille noluit bibere, sed libauit eam Domino, dicens: propius sit mihi Dominus num sanguinem hominum istorum, qui profecti sunt, & animarum periculū bibam: Quibus verbis, & factò suo ostendit se errasse, quod absque sufficienti causa, periculo illos vitæ exposuisset: quare noluit appetitui & palato suo satisfacere ea re, pro qua subditi sanguinis effundendi periculo se exposuissent; nec tali suo exemplo occasionem præbere, vt alia occasione alij faciant idem, exponentes periculo animas suas, tantum vt ipsi placerent. Et hac ratione S. Rex hoc documentum reliquis Principibus dedit, vt suas cupiditates ac desideria cohibeant. Quòd si contingat ex incuria aut obliuione, internum aliquod tale desiderium prodere, ne admittant aut acceptent eius executionem cum iactura sanguinis, aut læsione conscientie subditorum: sed potiùs dilatare ipsi debent magnificentiam suam regiam, vt pro eis non solum diuitias & thesauros suos, sed etiam, si id opus fuerit, sanguinem & vitam suam exponant, imitantes supremum Regem & pastorem hominum, cuius infinita magnificentia respendit in eo, quòd totum suum sanguinem in eorum commodum & utilitatem effuderit; & carnem propriam in cibum eis quotidie offerat sub panis & vini speciebus, obligans illos hoc tam splendido & magifico conuiuio, vt & ipsi magnifici sint in omnibus, ad ipsius obsequium pertinentibus, de quo dictum est: *y quod sit magnificus in sanctitate*: quia verè magnificentiã ostendit in magnificis & excellentibus suis operibus, sed simul sanctis: de quibus David: *z sanctimonia & magnificentia in sanctificatione eius*, in sanctuario scilicet, quòd erat eius templum. Sed multò amplius eadem sanctimonia & magnificentia præluere debet in *visis* huius Domini templis; & in ijs, quos ipse elegit in capita populi sui: qui meritò fulgere debent in operibus regia magnificentia eorum dignis, quibus subditi gaudeant.

Viscera charitatis, non canum induunt.
y 2. Rego. 23.
1. 17.

Pro subditis sanguinem fundere sine parati.

y Exo. 35. 11

z Psal. 95. 6

Reges sunt visus Dei sempla.